

DJ-107

December-2017

B.Com., Sem.-I

**CC-101 : Fundamentals of Business Economics – I
(Old)**

[Max. Marks : 70]

Time : 3 Hours]

1. (a) રોબિન્સને આપેલ અર્થશાસ્ત્રની અછતને લગતી વ્યાખ્યા.
અથવા
માર્શલે આપેલ અર્થશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા સમજાવો. 6
- (b) મૂલ્ય અને કિંમતનો ખ્યાલ સમજાવો.
અથવા
સંપત્તિ અને કલ્યાણનો ખ્યાલ સમજાવો. 4
- (c) તુષ્ટિગુણનો ખ્યાલ સમજાવો.
અથવા
ગ્રાહકના અધિક સંતોષનો ખ્યાલ સમજાવો. 4
2. (a) માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાનો ખ્યાલ સમજાવી, તેના પ્રકાર સમજાવો.
અથવા
માંગ એટલે શું ? માંગનો નિયમ સમજાવો. 6
- (b) માંગને નક્કી કરતાં પરિબલોની ચર્ચા કરો.
અથવા
માંગની આવક સાપેક્ષતાનો ખ્યાલ સમજાવો. 4
- (c) ગ્રાહકની વપરાશી વસ્તુની માંગ અને ઉત્પાદકીય વસ્તુની માંગનો તફાવત સમજાવો.
અથવા
હલકી વસ્તુ (Inferior goods) નો ખ્યાલ સમજાવો. 4
3. (a) સરેરાશ ખર્ચ અને સીમાંત ખર્ચનો ખ્યાલ સમજાવી, સરેરાશ ખર્ચ અને સીમાંત ખર્ચ વચ્ચેનો સંબંધ
(તફાવત) આરંભ સાથે સમજાવો.
અથવા
સમ-ઉત્પાદન રેખાનો અર્થ આપી, સમ-ઉત્પાદન રેખાના લક્ષણો સમજાવો. 6
- (b) ઉત્પાદન શક્યતા રેખાનો ખ્યાલ સમજાવો.
અથવા
સરેરાશ આવક અને સીમાંત આવકનો ખ્યાલ સમજાવો. 4
- (c) વૈકલ્પિક ખર્ચનો ખ્યાલ સમજાવો.
અથવા
સ્થિર ખર્ચ અને અસ્થિર ખર્ચનો ખ્યાલ સમજાવો. 4

4. (a) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈ એટલે શું? ઈજારાયુક્ત હરીફાઈના લક્ષણોની ચર્ચા કરો.

અથવા

ઈજારાનો ખ્યાલ સમજાવી, ઈજારાના લક્ષણોની ચર્ચા કરો.

(b) વેચાણખર્ચનો ખ્યાલ સમજાવો.

અથવા

કિંમત ભેદભાવ એટલે શું? તે ક્યારે શક્ય બને?

(c) પૂર્ણ હરીફાઈના લક્ષણોની ચર્ચા કરો.

અથવા

અલ્પ હસ્તક ઈજારાનો ખ્યાલ સમજાવો.

5. નીચેના MCQ પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

- (1) કલ્યાણને લગતી વ્યાખ્યા કયા અર્થશાસ્ત્રીએ આપી ?
 (a) એડમ સ્મિથ (b) માર્શલ (c) રોબિંસન (d) સેમ્યુલસન
- (2) જો માંગ સંપૂર્ણ અનપેક્ષ હોય તો, $e =$ _____ ?
 (a) > 1 (b) < 1 (c) 0 (d) ∞
- (3) હલકા પ્રકારની વસ્તુ અને તેની માંગ વચ્ચે કેવો સંબંધ હોય છે ?
 (a) હકારાત્મક (b) નકારાત્મક (c) તટસ્થ (d) આમાનું એકપણ નહિ
- (4) ખાંચાવાળી માંગરેખાનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો ?
 (a) પૌલ સ્વિઝી (b) માર્શલ (c) કેઇસ (d) શુંમ્પીટર
- (5) પુરવઠો અને જથ્થો સરખા છે.
 (a) સાચું (b) ખોટું (c) કહી શકાય નહીં (d) આમાનું એકપણ નહિ
- (6) કયા સમયગાળામાં બધા ખર્ચ અસ્થિર ખર્ચ હોય છે ?
 (a) મધ્યમ ગાળામાં (b) ટૂંકા ગાળામાં (c) લાંબા ગાળામાં (d) બધા જ સમયગાળામાં
- (7) સીમાંત ખર્ચ એટલે શું ?
 (a) ઉત્પાદનના પ્રથમ એકમનું ખર્ચ (b) ઉત્પાદનના છેલ્લા એકમનું ખર્ચ
 (c) ઉત્પાદનના વધારાના એકમનું ખર્ચ (d) ઉત્પાદનના વચ્ચેના એકમનું ખર્ચ
- (8) કયા બજારમાં પેઢી ભાવ સ્વીકારનાર હોય છે ?
 (a) પૂર્ણ હરીફાઈ (b) ઈજારો
 (c) અલ્પ હસ્તક ઈજારો (d) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈ
- (9) કયા બજારમાં સીમાંત આવક સરેરાશ આવક અને કિંમત આડીધારીને સમાંતર હોય છે ?
 (a) ઈજારો (b) પૂર્ણ હરીફાઈ
 (c) અલ્પ હસ્તક ઈજારો (d) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈ
- (10) કયા બજારમાં કિંમત ભેદભાવ શક્ય નથી ?
 (a) અલ્પ હસ્તક ઈજારો (b) ઈજારો
 (c) પૂર્ણ હરીફાઈ (d) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈ
- (11) માંગ અને કિંમત વચ્ચે કેવા સંબંધ છે ?
 (a) હકારાત્મક (b) નકારાત્મક (c) સતત (d) NIL (નીલ)
- (12) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈમાં કેટલા ઉત્પાદકો હોય છે ?
 (a) ઘણા (b) અસંખ્ય (c) બે (d) એક
- (13) પૂર્ણ હરીફાઈમાં વસ્તુઓ કેવી હોય છે ?
 (a) સમાનગુની (b) અલગ (c) દૂરની અવેજી (d) નજીકની અવેજી
- (14) અલ્પ હસ્તક ઈજારાનો ખ્યાલ કઈ ભાષામાંથી લેવામાં આવ્યો છે ?
 (a) અંગ્રેજી (b) જર્મન (c) ફ્રાંસ (d) ગ્રીક

DJ-107

December-2017

B.Com., Sem.-I

**CC-101 : Fundamentals of Business Economics – I
(Old)**

[Max. Marks : 70]

Time : 3 Hours]

1. (a) Explain Robinson's Scarcity oriented definition of economics. 6
OR
 Explain Marshall's definition of economics. 4
 (b) Explain the Concept of Value and Price. 4
OR
 Explain the Concept of Wealth and Welfare. 4
 (c) Explain the concept of Utility. 4
OR
 Explain the concept of consumer surplus.
2. (a) Explain concept of price elasticity of demand and their types. 6
OR
 What is demand ? Explain law of demand. 4
 (b) Explain the determinates of demand. 4
OR
 Explain concept of income elasticity of demand. 4
 (c) State the difference between demand for Consumers' good and Producer's good. 4
OR
 Explain the concept of Inferior goods.
3. (a) Clarify the concept of Average Cost and Marginal Cost. Discuss the relationship between AC and MC with diagram. 6
OR
 What is Iso-quant curve? Explain characteristic of Iso-quant curve. 4
 (b) Explain the concept of production possibility curve. 4
OR
 Describe the concept of Average Revenue and Marginal Revenue. 4
 (c) Explain the concept of Opportunity Cost. 4
OR
 Explain the concept of fixed cost and Variable Cost.
4. (a) What is Monopolistic Competition ? Explain characteristic of Monopolistic Competition. 6
OR
 What is Monopoly ? Explain characteristic of Monopoly.

(b) Explain the concept of Selling Cost.

OR

What is price Discrimination? When it is possible?

(c) Explain characteristic of Perfect Competition.

OR

Explain the concept of Oligopoly.

5. Choose the appropriate answer from the option given under :

14

- (1) Who given the definition of welfare _____ .
(a) Adam Smith (b) Marshall (c) Robinson (d) Samuelsson
- (2) In case of perfectly unelastic demand, $e =$ _____ ?
(a) > 1 (b) < 1 (c) 0 (d) ∞
- (3) Geffen goods and its demand have _____ relationship.
(a) Positive (b) Negative (c) Neutral (d) None of above
- (4) _____ has given the idea of kinked demand curve.
(a) Paul M. sweezy (b) Marshall
(c) Keynes (d) Schumpeter
- (5) Supply and stock are the same.
(a) True (b) False (c) Can't say (d) None of above
- (6) In which case all costs are variable ?
(a) Medium Term (b) Short run
(c) Long run (d) In all time period
- (7) What is Marginal Cost ?
(a) Cost of the first Unit of output
(b) Cost of the Last Unit of output
(c) Cost of the additional Unit of output
(d) Cost of the middle Unit of output
- (8) In which of the following markets a firms a price taker ?
(a) perfect competition (b) monopoly
(c) Oligopoly (d) monopolistic competition
- (9) In which market Average Revenue, Marginal Revenue and Price have _____ ?
(a) monopoly (b) perfect competition
(c) Oligopoly (d) monopolistic competition
- (10) In which market price discrimination is not possible ?
(a) Oligopoly (b) monopoly
(c) perfect competition (d) monopolistic competition
- (11) Demand and Price have _____ relationship.
(a) positive (b) negative (c) constant (d) nil
- (12) How many producer are in Monopolistic Competition ?
(a) many (b) unlimited (c) two (d) one
- (13) Goods under perfect competition are _____ .
(a) homogeneous (b) different
(c) far substitutes (d) close substitutes
- (14) From of which language the word Oligopoly is derived ?
(a) English (b) German (c) France (d) Greek

DJ-107

December-2017

B.Com., Sem.-I**CC-101 : Principles of Economics – I
(New)****Time : 3 Hours]****[Max. Marks : 70**

સૂચના : (1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ પાંચ પ્રશ્નો છે.
(2) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

1. તુષ્ટિગુણ વિશ્લેષણ દ્વારા માંગનો નિયમ સમજાવો. 14
અથવા
(A) “તટસ્થરેખા ઋણ ઢાળ ધરાવે છે” – સમજાવો. 7
(B) “તટસ્થરેખા મૂળ તરફ બહિર્ગોળ હોય છે” – સમજાવો. 7
2. તટસ્થરેખા અને બજેટ રેખા દ્વારા ગ્રાહકની સમતુલા સમજાવો. 14
અથવા
ક્રિમતરેખાના સ્થાન અને ઢાળમાં ફેરફાર સમજાવો.
3. (A) માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતા એટલે શું ? તેના પ્રકારો જણાવો. 7
(B) માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાને અસર કરતાં પરિબલો જણાવો. 7
અથવા
માંગની આવક સાપેક્ષતા એટલે શું ? તેના પ્રકારો જણાવી, માંગની આવક સાપેક્ષતાને અસર કરતાં પરિબલો ચર્ચો. 14
4. (A) ઉત્પાદનનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો. 7
(B) ઉત્પાદન વિધેયનો ખ્યાલ સમજાવો. 7
અથવા
બિન-પ્રમાણસર ઉત્પાદનનો નિયમ સમજાવો. 14
5. બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો : (દરેકનો એક ગુણ) 14
(1) માંગનો નિયમ તુષ્ટિગુણ વિશ્લેષણ દ્વારા કોણે આપ્યો ?
(a) આલ્ફ્રેડ માર્શલ (b) રોબિન્સ
(c) હિક્સ (d) એડમ સ્મિથ

- (2) સામાન્ય સંજોગોમાં તટસ્થરેખા કેવી હોય છે ?
 (a) ઋણ ઢાળવાળી (b) આડી ધરીને સમાંતર
 (c) ઉભી ધરીને સમાંતર (d) ધન ઢાળવાળી
- (3) બજેટ રેખા શેના પર આધારિત છે ?
 (a) ગ્રાહકની ખર્ચવાપાત્ર આવક (b) બંને વસ્તુની કિંમત
 (c) ગ્રાહકની આવક અને વસ્તુની કિંમત (d) ઉપરોક્ત તમામ
- (4) બજેટ રેખાને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
 (a) તટસ્થરેખા (b) સીમાંત અવેજી દરની રેખા
 (c) તકરેખા (d) માંગ રેખા
- (5) નીચેનામાંથી કઈ સ્થિતિમાં ગ્રાહકની સમતુલા પ્રાપ્ત થાય છે ?
 (a) કિંમત > સીમાંત તુલિગુણ (b) કિંમત < સીમાંત તુલિગુણ
 (c) કિંમત = સીમાંત તુલિગુણ (d) ઉપરમાંથી એકપણ નહિ
- (6) તટસ્થરેખા શું વ્યક્ત કરે છે ?
 (a) ગ્રાહકની આવક (b) વસ્તુની કિંમત
 (c) પસંદગીના ધોરણો (d) ગ્રાહકની આવક અને કિંમત
- (7) બજેટ રેખા શું દર્શાવે છે ?
 (a) ગ્રાહકની ખરીદી (b) ગ્રાહકની ખરીદીની શક્યતા
 (c) ગ્રાહકની આવક (d) કિંમત
- (8) માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાના કેટલા પ્રકાર હોય છે ?
 (a) બે (b) પાંચ (c) ચાર (d) સાત
- (9) માંગની મૂલ્યસાપેક્ષતાનો આંક 1 હોય તો માંગ કેવી કહેવાય ?
 (a) સંપૂર્ણ મૂલ્ય સાપેક્ષ માંગ (b) એકમ બરાબર મૂલ્ય સાપેક્ષ માંગ
 (c) સંપૂર્ણ મૂલ્ય અનપેક્ષ માંગ (d) મૂલ્ય સાપેક્ષ માંગ
- (10) સંપૂર્ણ મૂલ્ય અનપેક્ષ માંગવાળી વસ્તુની માંગરેખા કેવી હોય છે ?
 (a) ઋણ ઢાળવાળી (b) આડી ધરીને સમાંતર
 (c) ધન ઢાળવાળી (d) ઉભી ધરીને સમાંતર
- (11) ધનવાન વ્યક્તિ માટે મોટાભાગની વસ્તુની માંગ કેવી હોય છે ?
 (a) મૂલ્ય સાપેક્ષ (b) સંપૂર્ણ મૂલ્ય સાપેક્ષ
 (c) એકમ મૂલ્ય સાપેક્ષ (d) મૂલ્ય અનપેક્ષ
- (12) ઉત્પાદન વિધેય કયા પરિબલો વચ્ચેનો સંબંધ દર્શાવે છે ?
 (a) ઉત્પાદન અને ઉત્પાદનના સાધનો (b) ઉત્પાદન અને વેચાણ
 (c) ઉત્પાદન અને ખરીદી (d) વેચાણ અને ખરીદી
- (13) ટૂંકાગાળાના ઉત્પાદન વિધેયમાં પેઢીનું કહ કેવું રહે છે ?
 (a) સ્થિર (b) અસ્થિર (c) પરિવર્તનશીલ (d) અનિશ્ચિત
- (14) ઘટતી પેદાશનો નિયમ કયા ક્ષેત્રમાં વહેલો લાગુ પડે છે ?
 (a) ખેતી (b) ઉદ્યોગ (c) સેવા (d) વેપાર

DJ-107

December-2017

B.Com., Sem.-I

**CC-101 : Principles of Economics – I
(New)****[Max. Marks : 70]****Time : 3 Hours]**

Instructions : (1) This question paper contains total five questions.
(2) All question carry equal marks.

1. Explain Law of Demand through utility analysis. **14**
OR
 (A) Explain "Indifference curve has a Negative Slope". **7**
 (B) Explain "Indifference curve is convex to origin". **7**
2. Explain the consumers equilibrium with the help of budget line and indifference curve. **14**
OR
 Explain the shift and the changes in slope of budget line.
3. (A) What is price elasticity of Demand ? Describe it's type. **7**
 (B) Explain the factors affecting price elasticity of demand. **7**
OR
 What is Income elasticity of demand ? Discuss it's types and factors affecting Income elasticity of demand. **14**
4. (A) Clarify the concept of production. **7**
 (B) Explain the concept of production function. **7**
OR
 Explain the law of variable proportion. **14**
5. Multiple Choice Questions (one mark each) **14**
 (1) Who has given the law of Demand analysis through marginal utility ?
 (a) Alfred Marshall (b) Robbins
 (c) Hicks (d) Adam Smith
 (2) Generally indifference curve has which slope ?
 (a) Negative (b) Parallel to X-axis
 (c) Parallel to Y-axis (d) Positive
 (3) On which factor is Budget line dependent ?
 (a) Consumer's disposable income
 (b) Price of both goods
 (c) Income of the consumer and price of goods
 (d) All of the given

- (4) What else is budget line called ?
 (a) Indifference curve (b) Marginal rate of substitution
 (c) Opportunity line (d) Demand line
- (5) From the following in which situation consumer's equilibrium is obtained ?
 (a) Price > Marginal Utility (b) Price < Marginal Utility
 (c) Price = Marginal Utility (d) None of these
- (6) What is indicated by indifference curve ?
 (a) Income of consumer (b) Price of commodity
 (c) Standards of Performances (d) Income of Consumer and Price
- (7) What is indicated by Budget line ?
 (a) Purchase of consumer
 (b) Possibility of purchase of consumer
 (c) Income of consumer
 (d) Price
- (8) How many types of Price elasticity of demand are there ?
 (a) Two (b) Five (c) Four (d) Seven
- (9) What will be the nature of demand if elasticity of demand is 1 ?
 (a) Perfectly elastic demand (b) Unit elasticity of demand
 (c) Perfectly inelastic demand (d) Elastic demand
- (10) What is the slope of demand curve when demand is perfectly inelastic ?
 (a) Negative slope (b) Parallel to horizontal axis
 (c) Positively slope (d) Parallel to vertical axis
- (11) How is the demand of most or goods of rich people ?
 (a) Elastic (b) Perfectly elastic
 (c) Unit elastic (d) Inelastic
- (12) Relationship between which factors are shown by production function ?
 (a) Production and factors of production
 (b) Production and sale
 (c) Production and purchase
 (d) Sales and purchase
- (13) What is the size of firm in short run production function ?
 (a) Fixed (b) Variable (c) Flexible (d) Uncertain
- (14) To which sector law of decreasing returns applied first ?
 (a) Agriculture (b) Industry
 (c) Service (d) Trade